

Aan het werk met een bestrijdingsmiddel in een wijngaard. © Danuta Hyniewska

DIETER DE CLEENE IN 'DE STANDAARD'

'Sommige middelen in biolandbouw zijn schadelijker dan glyfosaat'

VAN ONZE REDACTRICE INGE GHIJS

'Bioboeren gebruiken geen chemische pesticiden. Maar natuurlijk is niet per definitie beter of onschadelijk. Verschillende in de biolandbouw toegestane middelen breken trager af, zijn giftiger en schadelijker voor nuttige insecten dan sommige chemische producten, zoals het verguisde glyfosaat', schrijft Dieter De Cleene in een opiniestuk (*DS 22 november*).

De vergelijking loopt mank, want glyfosaat is een herbicide (onkruidbestrijder) en in de biolandbouw is geen enkele herbicide toegelaten, er wordt alleen met de hand of mechanisch geschoffeld.

Maar de vraag is ook: gebruikt de biolandbouw bestrijdingsmiddelen tegen insecten en plagen die schadelijker zijn dan die uit de gangbare landbouw? Gevraagd naar welke producten hij precies bedoelt, verwijst De Cleene naar onder meer **koperhoudende middelen tegen schimmels, vooral gebruikt in de fruit- en aardappelteelt.**

'Koper is een product van natuurlijke oorsprong maar daarom niet onschadelijk', bevestigt Maarten Trybou van de dienst Gewasbeschermingsmiddelen van de FOD Volksgezondheid. 'Het is een zwaar metaal dat zeer traag afbreekt en zelfs accumuleert in het milieu.'

'En het is schadelijk voor bijvoorbeeld regenwormen', voegt Annie De Meyere van Landbouw en Visserij eraan toe. 'Vroeger werd het veel gebruikt in de Franse wijnbouw. Sommige gronden zijn daar koperwoestijnen geworden, waarop niets meer groeit.'

De biosector kent die kritiek. 'Hij houdt ook wel steek', geeft Esmeralda Borgo van Bioforum toe. 'Maar we zijn bezig met de uitfasering van enkele producten, zoals kopersulfaat, en zoeken naar alternatieven. Elk gewasbeschermingsmiddel uit de biolandbouw wordt trouwens even streng gecontroleerd als de middelen voor de gangbare landbouw. Ook onze middelen moeten beantwoorden aan de pesticiderichtlijn. In de biolandbouw wordt trouwens principieel het gebruik van welk middel dan ook zo veel mogelijk vermeden, door allerlei teeltmethoden zoals gewasrotatie, en door de bodem zo goed mogelijk te verzorgen, waardoor de natuur haar werk doet.'

Dat bevestigt Lieven Delanote van Inagro, een onderzoekscentrum voor de land- en tuinbouw: 'In het algemeen wordt het gebruik van insecticiden in de biolandbouw zo veel mogelijk beperkt **omdat het net de filosofie van bio is om natuurlijke beschermers hun werk te laten doen.** Het gebruik van koper in de aardappelteelt wordt almaar beperkter omdat er met schimmelresistente rassen wordt gewerkt. De KU Leuven onderzocht trouwens bodems waar jarenlang aardappelen op geteeld waren en waar kopersulfaat gebruikt werd, en stelde geen accumulatie van koper vast.'

De Cleene heeft het nog over een paar andere middelen, zoals rotenone, dat wel in de Europese biolandbouw, maar niet in Vlaanderen is toegelaten. Of nicotine, dat ook niet meer is toegestaan. Of het insecticide pyretrum, dat volgens De Cleene ook schadelijk is en wel nog gebruikt wordt.

‘De molecule pyretrum zit in chrysanten om zich te beschermen tegen insecten’, zegt toxicoloog Jan Tytgat (KU Leuven). ‘De discussie of natuurlijke middelen of synthetische middelen meer of minder schadelijk zijn, is weinig relevant. Het hangt af van de blootstelling, de dosis, de tijd.’

Conclusie: de vergelijking met glyfosaat is zoals appelen met peren vergelijken. **Glyfosaat is een onkruidbestrijder en die gebruikt de biolandbouw niet.** Dat ‘natuurlijk’ niet ‘onschadelijk’ betekent, klopt. En er is zeker een probleem met koperhoudende middelen. Maar in de biolandbouw wordt het gebruik van elk middel hoe dan ook principieel zo veel mogelijk beperkt.